

MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY
A REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Nástroje na podporu udržateľnej mobility v mestách

Michal Dekánek & Peter Klučka

Žilina, 28.4.2016

Čo je to udržateľná mobilita?

- To, že budeme cesty čoraz viac rozširovať, aby sme udržali plynulú cestnú dopravu?
  - ▶ Nie.

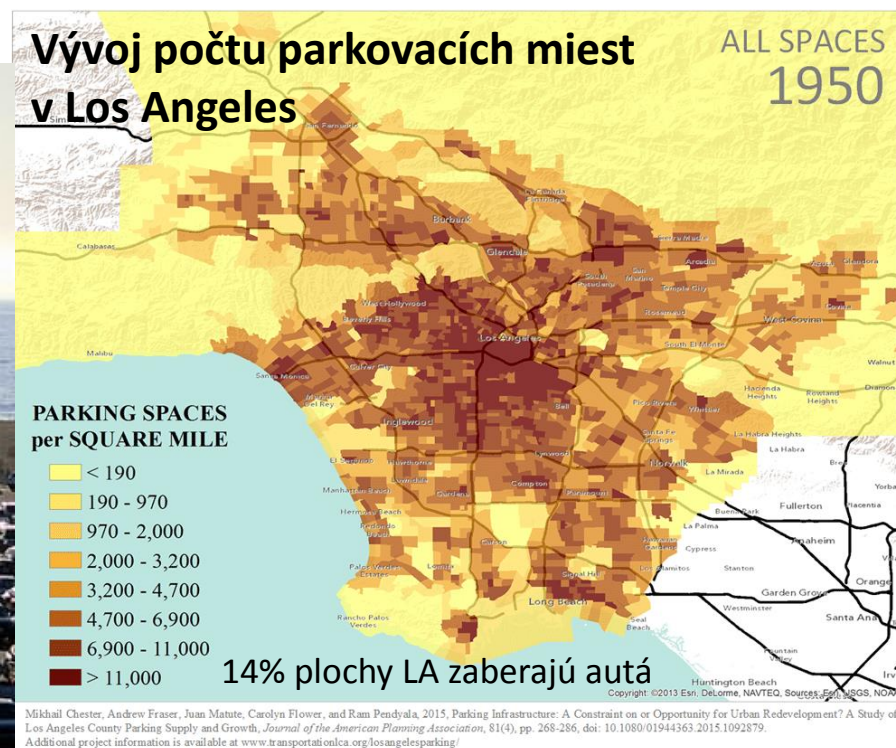
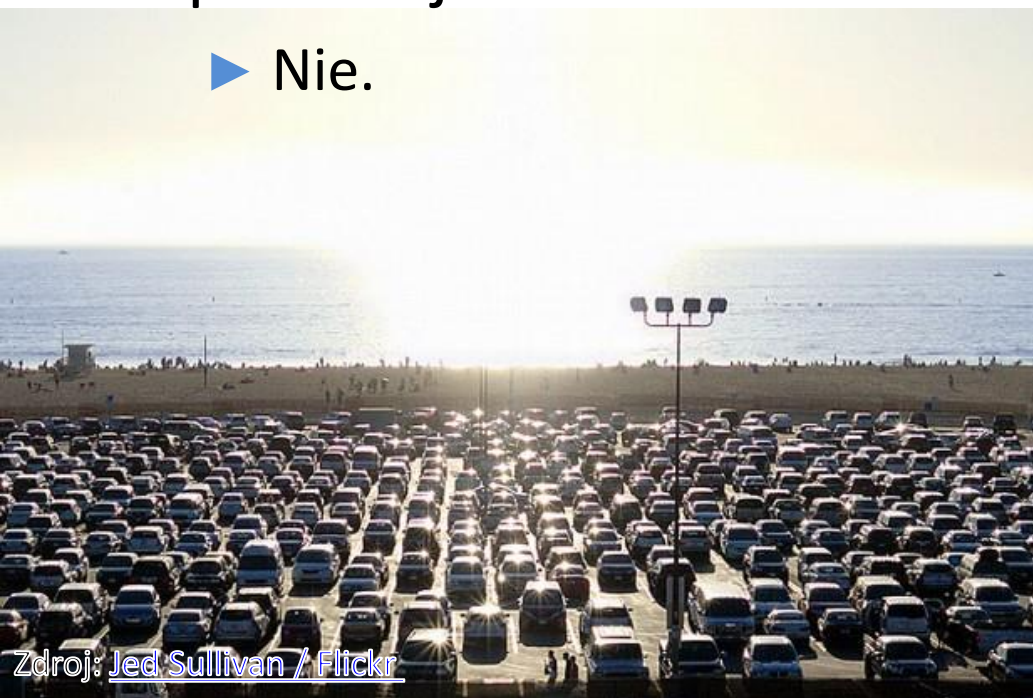
Gulf Freeway near League City 1956
Zdroj: http://www.texasfreeway.com/houston/historic/photos/houston_historic_photos.shtml

2012
Zdroj: <http://www.houstonchronicle.com/news/houston-texas/houston/article/Construction-continues-on-Gulf-Freeway-4113455.php>

Čo je to udržateľná mobilita?

- To, že budeme budovať čoraz viac parkovacích miest, aby mohol každý zaparkovať, kde to z jeho pohľadu potrebuje?

▶ Nie.

Doprava by mala byť udržateľná...

- ekonomicky
  - ▶ taký rozsah a štruktúra dopravy, ktorých financovanie je trvalo udržateľné
  - ▶ efektívne využívanie limitovaných zdrojov
  - ▶ zabezpečenie potrieb podnikov a spoločnosti
- sociálne
  - ▶ uspokojenie potrieb mobility pre všetky sociálne skupiny, a to na úrovni, ktorú si sociálne skupiny môžu dovoliť
- environmentálne
  - ▶ udržanie emisií a odpadu z dopravy na takej úrovni, ktorú dokáže Zem absorbovať
  - ▶ minimalizácia záberu pôdy a produkcie hluku

Nástroje na podporu udržateľnej mobility v mestách

- fondy EÚ
- nástroje štátu
- nástroje VÚC
- **nástroje miest a obcí**

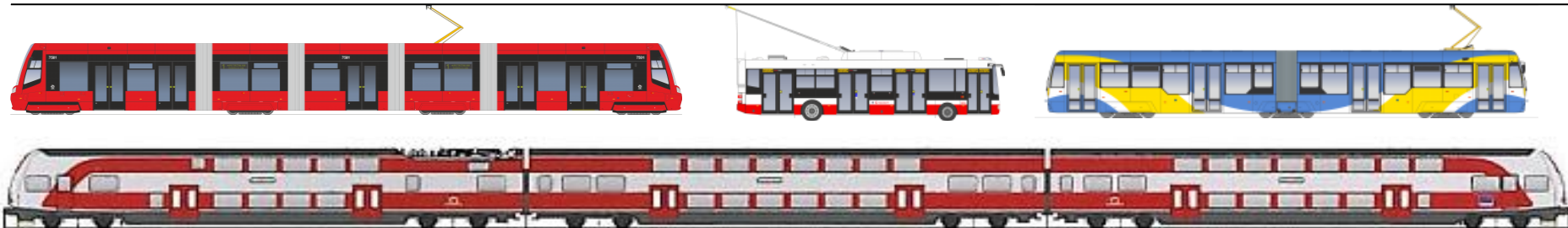

Nástroje – fondy EÚ

- Operačný program Integrovaná infraštruktúra (OPII)
  - ▶ podpora dráhovej dopravy (železničná, električková, trolejbusová doprava)
- Integrovaný regionálny operačný program (IROP)
  - ▶ autobusová doprava
  - ▶ cyklistická doprava
  - ▶ upokojuvanie dopravy
  - ▶ strategické dokumenty

Operačný program Integrovaná infraštruktúra

- riadiaci orgán: MDVRR SR
  - ▶ Prioritná os 1: Železničná infraštruktúra (TEN-T Core) a obnova mobilných prostriedkov (726 mil. €)
  - ▶ Prioritná os 3: Verejná osobná doprava (322 mil. €)
  - ▶ Prioritná os 5: Železničná infraštruktúra (mimo TEN-T Core) (282 mil. €)
  - ▶ celkovo udržateľná mobilita (osobná doprava): 1,3 mld. €

Integrovaný regionálny operačný program

- riadiaci orgán: MPRV SR

- ▶ Prioritná os 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch (421 mil. €)

- › Investičná priorita č. 1.1: cestná infraštruktúra (298 mil. €)
  - podmienky: zlepšenie aj pre VOD a nemotorovú dopravu
- › Investičná priorita č. 1.2 (123 mil. €):
  - verejná osobná doprava (99 mil. €)
  - nemotorová doprava (24 mil. €)

Európske investičné a štrukturálne fondy 2014 – 2020

- Nové podmienky podpory
  - ▶ strategický dokument pre dopravu – napr. Plán udržateľnej mobility
    - › všetky druhy dopravy – integrovaný prístup
    - › preukázanie potreby a udržateľnosti investícií
    - › nielen spracovanie stratégie, ale **musia byť realizované aj jej opatrenia**
  - ▶ záväzný plán dopravnej obsluhy
    - › rámec pre objednávanie výkonov vo verejnom záujme
  - ▶ zriadený integrovaný dopravný systém
    - › preukázanie efektívneho objednávanie dopravy

Programové vyhlásenie vlády SR

● Železničná doprava

- ▶ V súlade s plánmi Európskej únie bude vláda podporovať ďalší rozvoj koľajovej dopravy na Slovensku. Prioritou bude podpora verejnej osobnej dopravy ako najekologickejšieho a zároveň jedného z najbezpečnejších spôsobov dopravy. Vláda sa zaväzuje optimalizovať rozsah objednaných výkonov vo verejnom záujme v oblasti vlakovej dopravy, a to v rozsahu potrebnom na nastavenie cieľového grafikonu do roku 2020. Cieľom je vytvorenie dostatočnej ponuky a intenzity vlakového spojenia na trasách, ktoré majú potenciál byť efektívne z pohľadu železničnej dopravy tak, aby sa vytvoril nosný systém verejnej osobnej dopravy pre najväčšie prúdy cestujúcej verejnosti.
- ▶ Vláda bude pokračovať v rozsiahlom modernizačnom programe v oblasti vozňového parku osobnej železničnej dopravy s cieľom urýchleného zvýšenia komfortu cestovania. V tejto súvislosti vláda zváži strategické riešenia slúžiace posilneniu konkurencieschopnosti Železničnej spoločnosti Slovensko a ďalšiemu zvýšeniu kvality jej služieb vrátane možnosti úzkej spolupráce so strategickými partnermi v EÚ. Cieľom je presadenie Železničnej spoločnosti Slovensko (ŽSSK) ako prozákaznícky orientovaného operátora osobnej železničnej dopravy. Dôraz sa bude klásť aj na zefektívnenie spôsobu predaja cestovných lístkov prostredníctvom moderných nástrojov ako internet či mobilné aplikácie a na celkovú úroveň komunikácie ŽSSK s verejnosťou.
- ▶ Vláda sa zaväzuje naďalej poskytovať sociálne zľavy pre zraniteľné skupiny obyvateľstva, zjednodušiť vydávanie cestovných lístkov a odstrániť formality, ktoré sú so zvýhodneným cestovaním spojené. Vláda ešte v roku 2016 prehodnotí zrušenie vlakov Intercity na najvyťaženejšej diaľkovej trati medzi Bratislavou a Košicami s cieľom čo najrýchlejšieho obnovenia tejto trate.
- ▶ Vláda bude pokračovať v modernizácii železničných koridorov a podnikne kroky, aby sa podarilo vyčerpať celú alokáciu fondov EÚ určenú pre oblasť železničnej infraštruktúry. Začnú sa prípravné práce na modernizácii asi 250 kilometrov železničných tratí a vláda zváži aj rozšírenie a modernizáciu v súčasnosti preťažených regionálnych tratí.
- ▶ Vláda vytvorí vhodné podmienky pre Železnice Slovenskej republiky a samosprávy na budovanie záchytných odstavných plôch v okolí železničných staníc a zastávok tak, aby sa zvýšila atraktivita vlakovej dopravy pri dennom dochádzaní do regionálnych centier. Vláda podporí proces revitalizácie železničných staníc a zastávok s cieľom zvýšiť kultúru a kvalitu cestovania, a to aj prostredníctvom premiestňovania existujúcich a budovania nových staníc a zastávok s možnosťou bezbariérového prístupu. Zámerom je zabezpečiť vysoký komfort cestujúcej verejnosti počas pobytu na staniciach a zastávkach nosných dopravných uzlov aj prostredníctvom zabezpečenia internetového pripojenia. Vláda zabezpečí zosúladenie zákona o dráhach so zákonom o používaní jazyka národnostných menšín v oblasti označovania názvov železničných staníc a zastávok na národnostne zmiešaných územiach.

Programové vyhlásenie vlády SR

● Ostatné druhy dopravy

- ▶ Prioritou bude aj efektívnejšia spolupráca verejnej autobusovej a železničnej dopravy. Vláda pripraví podmienky pre vznik dopravnej authority, ktorá by zastrešila objednávanie výkonov vo verejnom záujme tak v železničnej, ako aj autobusovej doprave a zabezpečila nevyhnutnú synchronizáciu jednotlivých spojov za účelom zvýšenia dostupnosti a komfortu kombinovanej dopravy a ochrany práv a právom chránených záujmov cestujúcich.
- ▶ Vláda bude podporovať aj intenzívnejšie budovanie systémov integrovanej dopravy, zabezpečenie stabilného, dostatočného a udržateľného spôsobu financovania verejnej osobnej dopravy a modernizáciu vozidlového parku podnikov mestskej hromadnej dopravy. V spolupráci so samosprávami má vláda ambíciu podporiť budovanie záchytných parkovísk na hlavných prístupových ťahoch, ktoré spolu s nadväzujúcimi opatreniami budú smerovať k odľahčeniu vnútramestských komunikácií od cieľovej a statickej dopravy.
- ▶ Po úspešnom začlenení cyklo dopravy medzi štandardné druhy dopravy bude v tomto trende vláda pokračovať aj v nasledujúcich rokoch. Rovnako ako pri leteckej doprave aj tento druh dopravy má veľký potenciál podporiť rozvoj cestovného ruchu a regionálny rozvoj. Za účelom zvýšenia podielu cyklo dopravy na výkonoch v osobnej doprave vláda podporí budovanie cyklotrás zo zdrojov EÚ s dôrazom na kvalitnú projektovú prípravu cyklistickej infraštruktúry s prednostným využitím pozemkov v majetku štátu.
- ▶ Výzvou je aj očakávaný rozmach elektromobility, ku ktorému vláda prispeje podporou budovania potrebnej infraštruktúry.

Nástroje – podpora štátu

- podpora železničnej dopravy
  - ▶ plánované zvýšenie výkonov do roku 2020
  - ▶ modernizácia železničnej dopravy
- zmeny v legislatíve
  - ▶ zmeny v zákone 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a vyhláške MV SR 9/2009 Z. z. (časť zrealizovaná v r. 2015, časť budeme opätovne uplatňovať ako pripomienky)
- technické predpisy
  - ▶ technické podmienky pre navrhovanie cyklistickej infraštruktúry
  - ▶ revízia súčasnej STN 01 8028 Cykloturistické značenie
  - ▶ príprava revízií STN 73 6101, STN 73 6110, STN 73 6425

Nástroje – podpora štátu

- koordinácia a metodická podpora
  - ▶ Národný cyklokoordinátor
  - ▶ metodika PUM
  - ▶ zadávacie podmienky PUM
  - ▶ podrobné informácie:
www.mindop.sk

English | Otázky a odpovede | Diskusné fórum/blogy | Aktuality | Textová verzia | O nás

MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY
A REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ministerstvo
Info pre občanov
Doprava

- ▶ Stratégia
- ▶ Programovanie dopravnej infraštruktúry
- ▶ Cestná doprava a cestná infraštruktúra
- ▶ Železničná doprava
- ▶ Vodná doprava
- ▶ Civilné letectvo
- ▶ Letecký a námorný vyšetrovací útvar
- ▣ Verejná osobná doprava
- ▶ Cyklistická doprava a cykloturistika

- ▶ Strategické dokumenty
- ▶ Právne predpisy a normy
- ▣ Podpora verejnej osobnej dopravy cez programy EÚ
  - ▣ Nenávratné finančné prostriedky
    - ▶ OPII - Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 - 2020
    - ▶ IROP - Integrovaný regionálny operačný program 2014 - 2020
    - ▶ Interreg Europe 2014 - 2020
    - ▶ URBACT III
    - ▶ Inovačné mestské akcie
    - ▶ Program LIFE
    - ▶ Európsky fond pre energetickú efektívnosť
    - ▶ Horizon 2020
  - ▶ Pôžičky

Sme tu pre vás!

Nástroje – podpora VÚC

- financovanie prímestskej autobusovej dopravy
  - ▶ v aglomeráciách nutná reforma zo súčasných „účelových spojov“ na dopravu využiteľnú počas celého dňa
  - ▶ výkony zo súbehov so železničnou dopravou presunúť na posilnenie výkonov autobusov tam, kde železničná doprava nie je zabezpečené
  - ▶ podpora integrovanej dopravy
- financovanie regionálnych cyklotrás
- upokojuvanie dopravy na cestách II. a III. triedy

Nástroje – podpora VÚC

- kvalitná regionálna verejná a nemotorová doprava môže znížiť počet automobilov prichádzajúcich do miest

Nástroje – podpora miest a obcí

- **väčšinu nástrojov na podporu udržateľnej mobility v mestách majú v rukách samotné mestá**
- **organizačné zabezpečenie**
  - ▶ základ: plán udržateľnej mobility (alebo iný strategický dokument zaoberajúci sa udržateľnou mobilitou)
  - ▶ tím pracovníkov, ktorí pripravujú plán udržateľnej mobility a následne ho implementujú
  - ▶ jasne určené zodpovednosti za realizáciu jednotlivých opatrení plánu udržateľnej mobility
  - ▶ koordinácia jednotlivých druhov dopravy
  - ▶ **bez personálnych kapacít to nepôjde!**

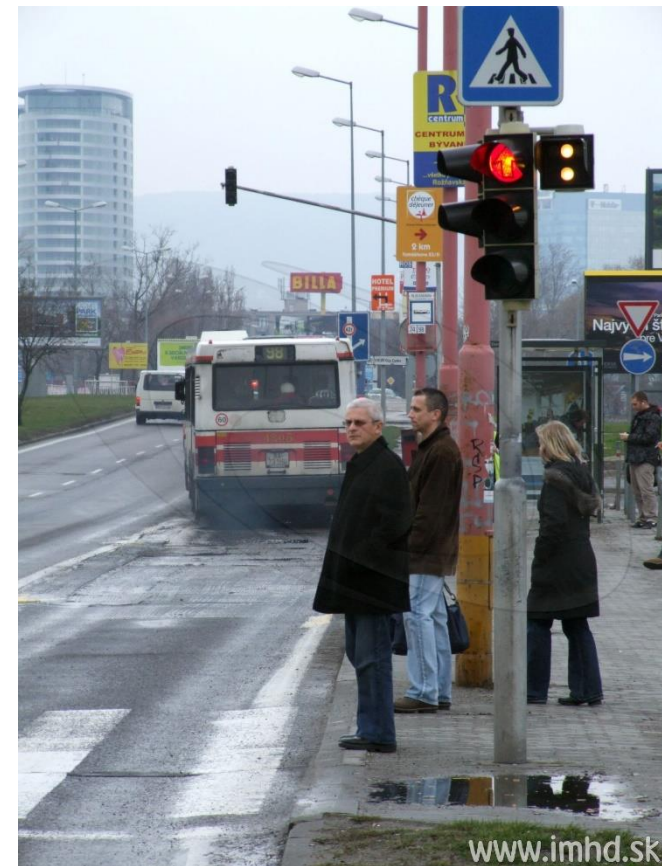
Nástroje – podpora miest a obcí

- finančné zabezpečenie
  - ▶ zabezpečiť financie na opatrenia plánu udržateľnej mobility
  - ▶ prevádzka a údržba
  - ▶ investície
    - › investovať iba do takých projektov, kde je možné zabezpečiť prevádzku a údržbu
  - ▶ využívať aj iné zdroje financovania – napr. poplatky za parkovanie („znečisťovateľ platí“)

Príklady opatrení v mestách

- financovanie MHD v takom rozsahu, ktorý je atraktívny pre cestujúcich (spoje MHD raz za 30 minút atraktívne nie sú)
- dynamická preferencia MHD na križovatkách
- malé úpravy v infraštruktúre – zužovanie jazdných pruhov, vyhradenie jazdných pruhov pre MHD, koordinácia cestných svetelných signalizácií v prospech chodcov, cyklistov a MHD (nie zelená vlna pre IAD)

Príklady opatrení v mestách

- budovanie a **údržba** ucelenej siete cyklotrás
- upokojuvanie dopravy
- pešie zóny
- shared space
- humanizácia uličného priestoru

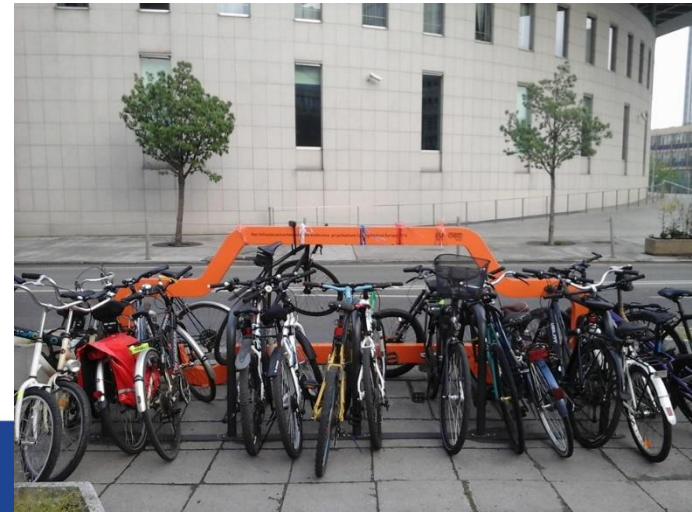

Zdroj: http://www.autoevolution.com/news/traffic-calming-goods-and-bads-44310.html#agal_0

Príklady opatrení v mestách

- spoplatnenie parkovania a ďalšie poplatky (za vstup do mesta, spoplatnenie dopravných zápch)
  - ▶ využitie poplatkov na podporu ekologickejších druhov dopravy (napr. parkovanie pre bicykle), ale aj na zlepšenie podmienok parkovania (**presun** parkovacích miest z ulíc do parkovacích domov)

Ako na to?

- vybudovať tímy na mestských úradoch/magistrátoch
- riadiť sa stratégiami
- k doprave pristupovať zodpovedne – podporovať tie druhy dopravy, ktoré prispievajú k zmierneniu dopravných problémov, realizovať aj na nepopulárne, no potrebné, riešenia

Zdroj: <http://mediapoliseuropa.com/index.php/team>

Ako na to?

- realizovať aj rýchle riešenia („quick wins“) v rámci 1 volebného cyklu aj dlhodobé riešenia nad rámec 1 volebného cyklu
- postupovať od pilotných projektov k praxi
  - ▶ nezostať len pri pilotných projektoch, ale ani nerealizovať radikálne reformy bez dostatočnej komunikácie s občanmi a médiami
- komunikovať s občanmi aj médiami, vysvetľovať, vysvetľovať, vysvetľovať a vedieť si obhájiť reformné riešenia

Zdroj: <http://communicationtheory.org/types-of-communication/>

MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY
A REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ďakujem za pozornosť.

michal.dekanek@mindop.sk

peter.klucka@mindop.sk